

Turun hallinto-oikeus
turku.hao@oikeus.fi

Turun Hallinto-oikeuden lausuntopyyntö 23.12.2025

Diaarinumero:

2162/03.04.04.04.16/2025

2230/03.04.04.04.16/2025

2310/03.04.04.04.16/2025

Lausunto Turun hallinto-oikeudelle kunnallisvalituksen johdosta / Ulvilan kaupunginvaltuuston päätös 3.11.2025 § 92

1. Lausuntopyyntö kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdystä valituksesta

Ulvilan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt päätöksellään 3.11.2025 § 92 Harjunpään aurinkovoimalan osayleiskaavan. Päätös oli yksimielinen. Päätöksestä on tehty Turun hallinto-oikeuteen kolme valitusta (dnro: 2162/2025, 2230/2025 ja 2310/2025).

Turun hallinto-oikeus on pyytänyt hankkimaan valtuuston lausunnon, jossa annetaan selostus asiasta, vastataan valituksessa esitettyihin vaatimuksiin ja niiden perusteluihin sekä lausutaan esitetystä selvityksestä.

Ulvilan kaupungin 1.8.2025 voimaan tulleen hallintosäännön 22 §:n 3 momentin 17 kohdan mukaan kaupunginhallitus päättää kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen muutoksenhakuasioista. Hallintosäännön 22 §:n 3 momentin 41 kohdan mukaisesti kaupunginhallitus antaa lausunnon tai selityksen valtuuston puolesta valtuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen, jos kaupunginhallitus katsoo, ettei valtuuston päätöstä ole kumottava.

Kaupunginhallitus katsoo, että valtuuston päätös on lainmukainen ja että valitukset on hylättävä kokonaan.

2. Yleistä kaavaratkaisusta ja asian käsittelystä hallinto-oikeudessa

Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa teollisen kokoluokan aurinkovoimalan rakentaminen. Kaava-alueen kokonaislaajuus on 1174 hehtaaria, josta aurinkovoimantuotantoon tarkoitetut energiantuotannon alueet muodostavat 568 hehtaaria. Arvioitu aurinkovoimalan teho on 430 MWp. Hanke on yksi suurimpia Suomeen suunnitteilla olevia aurinkovoimalaitoksia ja selvästi suurempi kuin tähän mennessä toteutuneet aurinkovoimalaitokset.

Osayleiskaavaa on valmisteltu useita vuosia. Kaupunginhallitus päätti kaavoituksen käynnistämisestä SAJM Holding Oy:n aloitteesta 5.6.2023, ja hankkeeseen liittyviä selvityksiä oli tehty jo ennen tätä. Samaan aikaan rinnakkain kaavan laatimisen kanssa on ollut käynnissä laaja YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, jonka yhteydessä laaditut kattavat selvitykset ja niiden perusteella laadittu YVA-selostus ovat toimineet myös osayleiskaavan selvityksinä. YVA-selostuksesta antamassaan perustellussa päätelmässä yhteysviranomainen on todennut, että selostus täyttää pääosin YVA-lain ja YVA-asetuksen sisältövaatimukset ja se on käsitelty YVA-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiselostus liitteineen on laadittu kokonaisuutena asiantuntevasti ja arviointiselostus on selkeä ja hyvin jäsennelty.

YVA-menettelyn yhteydessä tehdyt kattavat selvitykset, YVA-selostus, Kaasmarkunmäen Natura-aluetta koskeva Natura-arviointi sekä yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antama perusteltu päätelmä on otettu huomioon osayleiskaavaa laadittaessa. Kaavaratkaisuun merkittävästi vaikuttanutta Natura-arviointia on päivitetty YVA-menettelyn päättymisen jälkeen kaavaproessin aikana ja Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut siitä hyväksyvän lausunnon 22.10.2025.

Kaava-alueelle sijoittuu Ulvilan sähköasema, joka on Fingridin omistama sähkönsiirron kantaverkon ns. kytkinlaitos. Se on valtakunnallisesti ja Euroopan laajuisestikin merkittävä energiainfrastruktuurin solmukohta. Kaavaratkaisulla on varauduttu alustavasti Ulvilan sähköaseman mahdolliseen laajentamiseen sekä tarpeisiin rakentaa uusia kantaverkon voimajohtoja ja muita voimajohtoja kaava-alueelle. Tällä on merkitystä erityisesti yleisen edun kannalta. Aurinkovoimalaitos ei edellytä merkittävässä määrin uusia voimajohtoja, ja aurinkovoimala voidaan liittää kantaverkkoon noin 0,7 kilometrin mittaisella 400 kV maakaapelilla.

Osayleiskaavan alueella tai sen läheisyydessä ei ole voimassa yleis- tai asemakaavoja.

Kaava koskee sekä alueellisesti että valtakunnallisesti merkittävää hanketta. Kaupunginhallitus pyytää, että asia käsitellään hallinto-oikeudessa kiireellisenä. Uusiutuvan energian lisärakentamisen kannalta kaava rinnastuu merkitykseltään sellaisiin kaavoihin, jotka on käsiteltävä kiireellisenä alueidenkäyttölain 188 a §:n perusteella. Aurinkovoimalaitos vastaisi teholtaan 60–70 ja energiantuotannoltaankin useaa kymmentä nykyaikaista tuulivoimalaitosta.

Asian kiireellisyyttä arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös niin sanottu RED III-direktiivi, joka edellyttää, että kaikkiin uusiutuvan energian tuotantolaitoksen kehittämishankkeisiin liittyviin muutoksenhakuihin sovelletaan nopeinta mahdollista menettelyä (Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämistä koskevan direktiivin 2018/2001 16 artiklan 6 kohta sellaisena kuin sitä on muutettu 18.10.2023 annetulla direktiivillä 2023/2413).

Kaupunginhallitus vastaa valituksiin yksityiskohtaisesti seuraavassa. Lausunnossa ei ole toistettu kaikkia valitusten perusteluja vaan ainoastaan referoitu niitä lyhyesti.

3. Valitus dnro 2162/2025

Valituksen vaatimukset

Valituksessa on vaadittu ensisijaisesti, että Harjunpään aurinkovoimalan osayleiskaavaa ei hyväksytä lainkaan. Toissijaisesti kaavaan on vaadittu tehtäväksi useita muutoksia. Lisäksi valituksessa on pyydetty toimenpidekiellon asettamista käsittelyn ajaksi.

Vastaus:

Kaupunginhallitus vastustaa vaatimuksia, ja valitus on hylättävä.

Toimenpidekiellon määrääminen on tarpeetonta. Valitukset kohdistuvat koko kaava-alueeseen, joten kaupunginhallitus ei ole määrännyt eikä tule määräämään kaavaa tulemaan voimaan alueidenkäyttölain 201 §:n perusteella ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Kaavan käyttäminen rakennusluvan myöntämisen perusteena

Valituksen kohdan 1 mukaan osayleiskaavaa ei voisi käyttää suoraan rakennusluvan myöntämisen perusteena.

Vastaus:

Alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisesti oikeusvaikutteista yleiskaavaa voidaan käyttää suoraan rakentamisluvan perusteena rakentamislain 46 §:n 1 momentissa säädetyn estämättä niillä alueilla, joilla yleiskaavassa on siitä erikseen määrätty. Määräys ei voi koskea aluetta, jolla maankäytön ohjaustarve edellyttää asemakaavan laatimista. Edellytyksenä on lisäksi, että yleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella. Lainkohdassa tai sen perusteluissa ei ole suljettu pois sen soveltumista aurinkoenergiahankkeisiin.

Osayleiskaavan alueelle tai sen välittömään läheisyyteen ei sijoitu voimassa olevia tai vireillä olevia asemakaavoja. Kaava-alue ja sen lähiympäristö on nykyisin pääosin maa- ja metsätalouskäytössä. Kaavalla ohjataan aurinkovoimahanketta, jonka lisäksi on otettu huomioon Ulvilan sähköaseman mahdollinen laajentaminen ja uusien voimajohtojen mahdollinen tarve. Alueelle ei ole tarpeen osoittaa muuta uutta rakentamista taikka arvioida asemakaavoituksessa edellytettävällä tavalla esimerkiksi palvelujen saatavuutta, liikenteen järjestämistä tai puistojen ja lähivirkistysalueiden riittävyttä. Alueella ei ole muutenkaan tarpeen ohjata rakentamista asemakaavan mukaisella tarkkuudella. Alue on suuri, ja jo asemakaavan mittakaavaan ja pohjakarttaan liittyvät määräykset ja ohjeet tekevät asemakaavoituksen alueella epätarkoituksenmukaiseksi.

Suuren aurinkoenergiahankkeen ohjaaminen alueidenkäyttölain mukaisella yleiskaavalla, myös 44 §:n mukaisella yleiskaavalla on nykyinen vallitseva käytäntö kunnissa. Oikeuskäytäntöä alueidenkäyttölain 44 §:n mukaisen kaavan käytöstä suuren aurinkoenergiahankkeen rakentamisluvan perusteena ei toistaiseksi ole. Aurinkoenergiahankkeiden asemakaavoitus tulee tyypillisimmin kyseeseen silloin, kun hanke sijoittuu jo asemakaavoitetulle alueelle ja tarvitaan asemakaavamuutos. Asemakaavoitus voi olla tarkoituksenmukaista myös, mikäli hankealue rajoittuu asemakaava-alueeseen. Myös hankkeen pinta-ala vaikuttaa soveltuvimman suunnitteluvälineen valinnassa, ja asemakaavoitettujen aurinkoenergiahankkeiden pinta-ala on ollut yleensä alle 100 hehtaaria.

Kaavaan on lisäksi liitetty yleismääräys, jonka mukaan aurinkovoimatuotantoon tarkoitettujen energiantuotannon alueiden rakentamisen yhteydessä on tarkasteltava hankkeen sijoittamisen edellytykset ja pyydettävä lausunnot keskeisiltä viranomaisilta.

Edellä mainittu kaavan yleismääräys edellyttää, että sijoittamisen edellytyksiä tarkastellaan rakentamislupavaiheessa laajemmin kuin miten niitä muuten tarkasteltaisiin. Määräys on lisätty ELY-keskuksen kaavaehdotuksesta antaman lausunnon johdosta. ELY-keskus katsoi lausunnossaan, että MRL 44 §:n tarkoittaman yleiskaavan käyttöä suoraan aurinkovoimarakentamista ohjaavana yleiskaavana ei eri tulkinnoissa ole pidetty mahdollisena ja että hankkeessa tulee varautua siihen, että hankkeen rakentamislupien käsittelyssä tulee varautua 1.1.2025 voimaan tulleen rakentamislain mukaisiin sijoittamislupa-asioihin rakentamislain 45 ja 46 § mukaisesti.

Tätä asiaa on selostettu osayleiskaavan valtuustohyväksyntää edeltäneen kaupunginhallituksen 27.10.2025 § 292 esittelytekstissä, joka on luettavissa valtuuston 3.11.2025 § 92 osayleiskaavan hyväksyntää koskevan päätöksen pöytäkirjanotteesta kaavan aiemmista käsittelyvaiheista (sivu 21).

Harjunpään aurinkovoimalan osayleiskaava ohjaa riittävästi rakentamista ja muuta maankäyttöä kyseisellä alueella, kun otetaan huomioon kaavan tarkoitus ja kaavamääräysten ohjausvaikutus, kaavan mahdollistaman rakentamisen tyyppi ja mittakaava, ympäröivä ja yhteensovitettava maankäyttö, hankkeelta vaadittavat luvat ja suunnitelmat sekä seurantaohjelmat. Hankkeelta vaaditaan muun muassa vesilupa, toiminnan ympäristövaikutusten seurantasuunnitelma ja valtion luonnonsuojeluviranomaisen hyväksymä ympäristövaikutusten seurantaohjelma.

Osayleiskaavaan sisältyvä määräys kaavan käyttämisestä alueidenkäyttölain 44 §:n tarkoittamana oikeusvaikutteisena yleiskaavana on lainmukainen.

Luonnonsuojelulain vastaisuus/ilves

Valituksen kohdan 2 mukaan ilvesten lisääntymis- ja levähdyspaikat hankealueella tulisi selvittää tarkemmin.

Vastaus:

Ilveksen esiintymistä on selvitetty lumijälkilaskelmilla sekä Luonnonvaratieto-palvelun seurantatietojen perusteella. Selvityksiä ja niiden tuloksia on selvitetty kaavaselostuksessa, YVA-selostuksessa sekä kaavaselostuksen liitteessä nisäkkäiden lumijälkilaskelmista. Ilveksiä on havaittu alueella niin kuin muillakin metsäisillä alueilla, mutta varsinaista tihentymää alueella ei ole. Lumijälkilaskennan mukaan alueella havaittiin kohtalaisen runsaasti riistaeläinten jälkiä, mikä on todennäköinen syy myös ilveksen jälkihavaintoihin.

Viranomaiset ja asiantuntijat ovat tarkastelleet kattavasti hankkeen vaikutuksia, eikä ilvekseen liittyvää kysymystä ole tunnistettu alueella suureksi riskiksi. YVA-menettelyn perustellussa päätelmässä ei esitetty lisäselvityksiä ilveksen osalta. Asia ei ole myöskään noussut esiin viranomaisten kanssa käytyjen neuvotteluiden yhteydessä kaavoitusprosessin aikana. Ilvesten reviirit ovat laajoja, eikä yksittäisten havaintojen perusteella ole syytä epäillä, että alueen rakentaminen olisi luonnonsuojelulain vastaista.

Kaavaa varten laaditut selvitykset ovat asianmukaisia, ja luonnonsuojelulain 78 §:n mukainen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämiskielto on otettu asianmukaisesti huomioon kaavaa laadittaessa.

Vaikutukset Kaasmarkun-Harjunpään jokeen

Valituksen kohdassa 3 on selostettu Kaasmarkun-Harjunpään joen merkitystä, arvioitu aurinkovoimahankkeen vaikutusta jokeen sekä esitetty useita asiaan liittyviä vaatimuksia.

Vastaus:

Osayleiskaavan vesistövaikutuksia on arvioitu huolellisesti YVA-menettelyssä ja kaavoituksen yhteydessä. Rakentamisen aikana virtaama hankealueen ojastoissa kasvaa jonkin verran, ja rakentamistoimenpiteet voivat nostaa kiintoaine- ja ravinnekuormitusta. Etäisyys Harjunpäänjokeen on lyhimmillään 2 km, joten valtaosa kiintoaineista ja ravinteista laskeutuu ojien pohjaan ja sameus vähenee ennen Harjunpäänjokea. Rakentamisen aikaisella vesistökuormituksella ei arvioida olevan vaikutusta Harjunpäänjoen rehevöitymistasoon, ja vaikutus Harjunpäänjoen pintaveden laatuun arvioidaan vähäiseksi. Käytön aikana hankkeella ei ole merkittäviä vaikutuksia pintavesiin tai vedenlaatuun.

Osayleiskaavassa on annettu useita vesistövaikutuksia lieventäviä yleismääräyksiä. Erityisesti aurinkovoimatuotantoon tarkoitetuilla energiatuotannon alueilla:

- maanpinnan tulee olla voimala-alueilla pääasiassa vettä läpäisevää
- hulevedet tulee käsitellä siten, että voimalan vaikutukset ympäristön vesistöjen tilaan ja luontoarvoihin ovat mahdollisimman vähäiset
- voimala-alueiden suunnittelussa tulee huomioida riittävät aluevaraukset hulevesien hallintaa varten
- aurinkovoimalatoimijan on huolehdittava laskeutusaltaiden asianmukaisesta ylläpidosta, mukaan lukien lietteen poisto altaiden täytyessä
- on toteutettava tarpeelliset vesien käsittelyn rakenteet ennen aurinkovoimalan rakentamiseen liittyvien maanrakennus- ja rakennustöiden aloittamista, jotta rakentamisen aikaisia vaikutuksia ympäristön vesistöihin voidaan hallita.

Tuotantoalueiden ja niihin liittyvien reunavyöhykkeiden pintavaluntojen järjestämisessä ja käsittelyssä on noudatettava osayleiskaavan kaavaselostuksen liitteenä olevaa vesien hallinnan suunnitelmaa. Aurinkovoimalahankkeelta edellytetään vesilupaa. Vesiluvan määräykset ovat ensisijaisia suhteessa tämän kaavan vesienkäsittelyä koskeviin määräyksiin.

Kaavamääräyksessä mainituin tavoin hankkeen toteuttaminen edellyttää vesilain mukaista lupaa. Varsinais-Suomen ELY-keskus on antanut SAJM Holding Oy:lle 17.10.2024 päivätyn lausunnon, jonka mukaan ELY-keskus katsoo vesilain mukaisena valvontaviranomaisena, että hanke vaatii vesilain mukaisen luvan. Yhtiö on hakenut vesilain mukaista lupaa Etelä-Suomen aluehallintovirastolta, jossa asia on vireillä (ESAVI/16454/2025). Kun toiminnan vaikutukset tulevat lopullisesti ratkaistavaksi kaavoitukseen nähden erillisessä lupamenettelyssä, niin osayleiskaavan laatimisen yhteydessä ei edellytetä yhtä yksityiskohtaisia ja laajoja selvityksiä kuin lupamenettelyissä. Tämä on todettu oikeuskäytännössä esimerkiksi tapauksessa KHO 2023:87.

Valituksen vaatimukset muun muassa kalanistutuksista ratkaistaan vesilain mukaisessa menettelyssä. Muutoinkin vesilain mukaisessa luvassa on mahdollista antaa yksityiskohtaisempia lupamääräyksiä

toiminnanharjoittajalle kuin mitä kaavamääräyksillä voidaan alueidenkäyttölain mukaisesti tehdä.

Vaikutukset pohjaveteen ja kaivojen veden laatuun ja määrään
Valituksen kohdassa 4 on käsitelty aurinkovoimalan vaikutusta pohjaveden pintaan ja virtauksiin sekä pohjaveden laatuun. Valittajien vesikaivot ovat noin kahden kilometrin päässä kaava-alueesta. Valituksessa on vaadittu kasvinsuojeluaineiden ja kemikaalien käytön kieltämistä sekä vahingonkorvausvelvollisuuden määrittämistä hankkeesta vastaavalle.

Vastaus:

Pohjavesitilannetta ja kaavan toteuttamisen vaikutuksia pohjaveteen on arvioitu YVA-menettelyssä ja kaavaselostuksessa. Kaava-alueita lähin luokiteltu pohjavesialue sijaitsee noin 2,6 kilometrin etäisyydellä voimalan lähimmästä paneelialueesta. Vaikutus pohjaveden pintaan ja pohjaveden laatuun voidaan arvioida kaava-asiakirjoissa tarkemmin esitetyin tavoin vähäiseksi.

Valituksessa viitatuksi talousvesikaivot ovat sangen kaukana. Valituksen mukaan molemmilla valittajilla on omat vesikaivot noin 2 kilometrin päässä kaava-alueesta. Ulvilan kaupungin näkemyksen mukaan etäisyyden vaikutusta arvioitaessa on syytä ottaa huomioon myös kaivojen etäisyys mitattuna kaavan mukaisista aurinkoenergian tuotantoalueista (EN/au). Tyypillisesti vesikaivot sijaitsevat asuinrakennusten pihapiirissä. Aurinkoenergian tuotantoalueista etäisyyttä valittajien omistamien asuinrakennusten pihapiireihin tulisi n. 2,7 ja 3,4 kilometriä. Asuinkiinteistöjä lähimpänä olevan kaava-alueen käyttötarkoituksena on MY ja vähäisessä määrin M. Alueet ovat maa- ja metsätalouskäytössä tälläkin hetkellä. Lisäksi tällä kaava-alueella sijaitsevat nykyiset Fingridin omistamat voimajohdot johtokäytäväalueineen ja kaavassa niiden yhteyteen kahdella ohjeellisella uuden sähkölinjan merkinnällä varatut laajennusalueet.

Osayleiskaavan selostuksessa todetaan, että paneelien puhdistus esimerkiksi siitepölyaikaan ei vaadi kemikaaleja. Myös vesakon poisto todetaan tehtäväksi mekaanisesti, ei myrkyttämällä (kaavaselostus, s. 67). Yleiskaavamääräykset asiasta eivät ole olleet tarpeellisia. Vaikutukset pohjavesiin otetaan huomioon myös vesilain mukaisessa menettelyssä, jossa voidaan tarvittaessa antaa tarkempia lupamääräyksiä toiminnanharjoittajalle.

Vaikutus maakunnallisesti tärkeään viheryhteyteen

Valituksen kohdassa 5 on käsitelty viherkäytäviä ja pidetty niitä liian kapeina. Erityisesti on viitattu Satakunnan maakuntakaavaan. Valituksessa on vaadittu viherkäytävien leventämistä vähintään 200 metrin levyisiksi sekä hankealueen reunoille jätettäviä 50 metrin metsäisiä suoja-alueita.

Vastaus:

Satakunnan voimassa olevissa maakuntakaavoissa ei ole kaava- aluetta koskevia viheryhteyksiä koskevia merkintöjä tai määräyksiä. Valituksessa viitattu Satakunnan tärkeä viheryhteys viitanee Satakunnan viherrakenneselvityksen mukaisiin viherkäytäviin (Ahlman, S. & Hankonen, E., 2021). Satakunnan maakuntakaava 2050:n luonnos on ollut nähtävillä. Siinä osayleiskaava-alueen lähistölle mutta sen ulkopuolelle on osoitettu viivamerkintänä ekologinen yhteystarve.

Viheryhteydet on otettu huomioon kaavoituksessa, mitä on selostettu kattavasti kaavaselostuksessa, YVA-selostuksessa ja muussa kaavoitukseen liittyvässä aineistossa. Yleiskuva kaava-alueen suhteesta viherkäytävään H on kaavaselostuksen kuvassa 24 (s. 43). Osayleiskaavoitusta on yhteensovitettu myös toisen teollisen kokoluokan aurinkovoimalahankkeen osayleiskaavoituksen kanssa. Kyseessä on IBV Suomi Oy:n hanketta koskevan Kaasmarkan aurinkovoimalan osayleiskaava (kaavaselostuksen kuva 9 sivulla 21), joka on keskeytynyt ainakin toistaiseksi IBV Suomi Oy:n vetäytyttyä hankkeesta elokuussa 2025. Osayleiskaavoituksen yhteensovittamisen yhtenä tärkeimmistä tavoitteista oli varmistaa se, että kahden hankkeen väliin jää riittävästi metsäistä MY- aluetta, jonka kautta maakunnallisesti merkittävän viherkäytävän H kapeampi eteläinen haara voisi edelleen toimia osana kyseistä ekologista yhteyttä. Tällä on merkitystä Kaasmarkanmäen Natura-alueen kytkeytymiselle viherkäytävän H päälinjaan, erityisesti siinä tapauksessa, että molemmat aurinkovoimalahankkeet toteutuvat.

Keskeisimmät eläimistölle soveltuvat kulkureitit ovat kahden aurinkovoimalahankkeen välistä kulkeva kulkuväylä, kaava-alueen pohjoispuolinen kulkuväylä sekä kaava-alueella Elvansuon läpi kulkeva kulkuväylä (MY-merkintä). Elvansuon kulkuväylän leveys on kapeimmillaan noin 180 metriä.

Lisäksi alueen ekologiseen verkostoon kohdistuvia vaikutuksia lievennetään MY-1- ja s-2-yhteyksillä. MY-1-yhteydet ovat 50 metriä

leveitä, ja s-2-yhteyksien osalta osayleiskaavassa edellytetään, että näiden yhteyksien puustoisien alueen leveys on oltava vähintään 30 metriä leveä tai MY-1-alueiden yhteydessä vähintään 20 metriä. Määräyksillä turvataan muun muassa liito-oravan kulkuyhteyksien jatkuminen ja kehittyminen kaava-alueella.

Kaavoitus metsäalueille sekä vaikutukset luontoon ja hiilineutraaliustavoitteeseen

Valituksen kohdassa 6 kritisoidaan aurinkovoimalan kaavoitusta metsäalueille, ja viitataan Euroopan unionin uusiutuvan energian avustusohjelmaan, Satakunnan vaihemaakuntakaavaan 2, hallitusohjelmaan sekä uuteen alueidenkäyttölakiin. Kohdassa 7 käsitellään alueen luonnon monimuotoisuutta, vaikutuksia linnustoon sekä kansainvälisiä tavoitteita luontokadon pysäyttämiseksi. Kohdassa 8 käsitellään Suomen hiilineutraaliustavoitetta ja aurinkovoiman vaikutusta siihen. Kohdissa 6–8 vaaditaan, että osayleiskaavan käsittely tulisi jättää odottamaan uutta alueidenkäyttölakia.

Vastaus:

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2:ssa on yleinen kaikkia alueita koskeva suunnittelumääräys:

Suunniteltaessa aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti pyrkiä sijoittamaan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen. Suunnittelussa on otettava huomioon toteutettavien toimenpiteiden yhteensovittaminen kulttuuri-, maisema- ja luontoarvoihin sekä olemassa oleviin elinkeinoihin ja asutukseen.

Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa tulee huolehtia, että luonnonarvojen, virkistys- ja kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeiden alueiden arvot säilyvät ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäistään.

Suunnittelumääräyksen mukaan suunnittelussa on otettava huomioon muun muassa toimenpiteiden yhteensovittamisesta luonnonarvoihin sekä huolehdittava luonnonarvojen vaalimisen kannalta tärkeiden arvojen säilymisestä ja merkittävien haitallisten vaikutusten syntyminen ehkäisystä. Määräyksessä ei edellytetä aurinkoenergian tuotantoalueiden sijoittamista metsäalueiden ulkopuolelle.

Aurinkovoimalaitosten tekniikka ja taloudellisuus on kehittynyt, ja osayleiskaavan mukainen hanke on laajempi kuin hankkeet, joita Satakunnan vaihemaakuntakaava 2:a laadittaessa on erityisesti pidetty silmällä tai sen hetkisellä tiedolla osattu ennakoida. Kaavaehdotuksessa antamassaan lausunnossa Satakuntaliitto on muun muassa todennut, että Ulvilan Harjunpään aurinkovoimalahanke toteuttaa maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman yhdistävän Satakunta-strategian ja keväällä 2021 valmistuneen Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian 2030 tavoitteita uusiutuvasta energiantuotannosta. Satakunnan kokonaismaakuntakaavan päivitys on käynnissä ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa alue on osoitettu aurinkoenergian selvitysalueeksi.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus on otettu kaavaratkaisussa asianmukaisella tavalla huomioon.

Hallitusohjelmalla, luonnoksella alueidenkäyttölainsäädännöllä, uusiutuvan energian avustushjelmalla, luontokatoon liittyvillä kansainvälisillä sopimuksilla taikka Suomen hiilineutraaliustavoitteella ei ole osayleiskaavaa laadittaessa sellaista oikeudellista merkitystä, että niihin liittyviä väitteitä olisi syytä kommentoida yksityiskohtaisesti.

Toteutuessaan aurinkoenergianhanke tuottaisi merkittävän määrän uusiutuvaa energiaa ja tukee siten kansallisia ja kansainvälisiä kasvihuonekaasujen päästöihin liittyviä tavoitteita. Osana hankkeen YVA-menettelyä on toteutettu selvitys kasvihuonevaikutuksista ja vaikutuksia ilmastoon käsitellään YVA-selostuksen kohdassa 11.12.3. Kaavaselostuksessa ilmastoon kohdistuvia vaikutuksia käsitellään kohdassa 11.12/Ilmastoon ja kasvihuonepäästöihin kohdistuvat vaikutukset.

Hankkeen sijoittumiseen on olennaisesti vaikuttanut Ulvilan sähköasema ja sen tarjoama 400 kV liityntämahdollisuus, jollainen on edellytyksenä tämän kokoluokan hankkeen liittämiseksi kantaverkkoon. Ulvilan sähköasema on Fingridin omistama sähkönsiirron kantaverkon ns. kytkinlaitos. Kyseessä on kansallisella tasolla erittäin merkittävä energiainfraverkoston solmukohta, joka mahdollistaa merkittävän kokoluokan voimalan sijoittamisen alueelle. Hankkeen vaatimaa metsäpinta-alaa vähentää osaltaan se, että voimalan liittäminen kantaverkkoon ei vaadi pitkää voimajohtoa vaan se voidaan tehdä lyhyellä, n. 0,7 km pituisella maakaapelilla.

Aurinkovoimalan myötä menetetään pääasiassa tavanomaista talousmetsää. Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeät alueet on rajattu pois voimala-alueilta ja niille on osoitettu myös vyöhykkeet, joissa rakentamistoimenpiteitä rajoitetaan.

Osayleiskaavassa on myös yleismääräys, jolla määrätään, että aurinkovoimatuotantoon tarkoitetut energiatuotannon alueet on ennallistettava aurinkovoimaloiden käytön päätyttyä. Määräys edellyttää, että käytöstä poistuneet voimala-alueet metsitetään.

Linnuston osalta YVA-selostuksessa todetaan, että metsojen soidinpaikkaselvityksessä (Ahlman, 2023) ei löydetty soidinpaikkoja ja kanalintuhavaintoja tehtiin kokonaisuutena niukasti. Metsäkanalintujen herkkyys ja vaikutusten merkittävyys arvioidaan selostuksessa vähäiseksi (ks. sivu 168). Pesimälinnustoselvityksen (Ahlman, 2022) havaintojen perusteella osia Aukeakallion ja Nokkoslevonkallion alueista voidaan tulkita linnustollisesti arvokkaiksi kohteiksi. Kaavassa luo-4 merkinnällä osoitetut alueet on rajattu voimala-alueiden ulkopuolelle ja ne sijoittuvat lisäksi osayleiskaavassa ge-alueiksi osoitetuille alueille.

Kaavoitus tehdään kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, eikä ole perusteltua jäädä odottamaan mahdollista uutta lainsäädäntöä.

Kaavoituksessa sovitaan yhteen erilaisia maankäytön tavoitteita ja kaavoitukselle asetettuja vaatimuksia, jotka voivat olla keskenään osittain ristiriitaisia. Luonnonarvojen vaalimista koskeva yleiskaavan sisältövaatimus on otettu asianmukaisesti huomioon.

Valtuutetun esteellisyys

Valituksen kohdassa 9 on katsottu, että päätöksentekoon olisi osallistunut esteellinen kaupunginvaltuutettu.

Vastaus:

Valtuutettu Heikki Pukkila on Tuulia Palvelut/Tuulia Energy Oy:n toimitusjohtaja. Yhtiö tarjoaa muun liiketoiminnan ohella aurinkovoimaan liittyviä palveluja. Hanketta suunnittelevalta yhtiöltä ja valtuutettu Pukkilalta saatujen tietojen mukaan Tuulia Palvelut Oy ei ole tarjonnut palveluja liittyen nyt kyseessä olevaan aurinkovoimahankkeeseen. Tuulia Palvelut Oy:llä ei ole muutoinkaan mitään suoraa yhteyttä kaavan mukaiseen hankkeeseen. Pukkila on kuitenkin varovaisuusperiaatteen mukaisesti jäävänyt itsensä, kun kaava-asiaa on käsitelty kaupunginhallituksessa, jossa esteellisyyteen

sovelletaan valituksessa mainitun hallintolain 28 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaista yhteisöjääviä.

Valtuutettu on Kuntalain (410/2015) 97 § 1 momentin mukaan valtuustossa esteellinen käsittelemään asiaa, joka koskee henkilökohtaisesti häntä taikka hänen hallintolain 28 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua läheistään. Tuulia Palvelut Oy on Pori Energian kokonaan omistama tytäryhtiö ja Pukkilalla ei ole omistusosuutta yhtiöstä. Pukkila on antanut esteellisyydestä lausunnon, jossa hän katsoo, ettei ole ollut esteellinen osallistumaan Ulvilan kaupunginvaltuuston kokouksessa 3.11.2025 Harjunpään aurinkovoimalan osayleiskaavan käsittelyyn ja päätöksentekoon. Pukkila ei ole ollut esteellinen osallistumaan asian käsittelyyn valtuustossa riippumatta siitä koituuko kaavasta erityistä hyötyä tai vahinkoa Tuulia Palvelut Oy:lle.

4. Valitus dnro 2230/2025

Valituksen vaatimukset ja yleistä valituksesta

Muutoksenhakija omistaa neljä kiinteistöä, jotka sijoittuvat kokonaan tai osittain kaava-alueelle. Muutoksenhakija vaatii, että kiinteistöt 886-403-2-196 ja 886-403-1-134 pitää poistaa kokonaan aurinkovoimalan osayleiskaavasta ja että kiinteistöihin 886-403-2-194 ja 886-403-2-179 kohdistuvia kaavamerkintöjä ja rajoituksia tulee poistaa.

Vastaus:

Kaupunginhallitus vastustaa vaatimusta, ja valitus on hylättävä.

Selvyyden vuoksi on syytä todeta, että muutoksenhakijan kiinteistöille 886-403-2-194 ja 886-403-2-179 on osoitettu kaavassa aurinkovoimatuotantoon tarkoitettuja energiantuotannon alueita (EN/au). Aurinkovoimahankkeesta vastaavalta yhtiöltä saatujen tietojen mukaan muutoksenhakija on vuokrannut alueet yhtiölle. Muutoksenhakija ei valituksessaan vaadi hänen kiinteistöilleen sijoittuvien EN/au -alueiden poistamista, vaan valitus kohdistuu ainakin pääosin muihin osiin kaavapäätöstä.

Kaavoitusmenettelyn lainmukaisuuteen liittyvät väitteet

Valituksessa kritisoidaan kaavan laatimisvaihetta, kuten sitä, että muutoksenhakijan muistutusta ei ole otettu riittävästi huomioon.

Valituksessa myös esitetään, että kiinteistön Metsälä 886-403-1-134

kohdalla kaavaa on muutettu sen nähtävillä olon jälkeen. (valituksen ensimmäinen kappale ja kohta 4)

Vastaus:

Kaavoituksesta on tiedotettu, ja osallisilla on ollut mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa kaavoitukseen osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Muutoksenhakijan esittämät näkemykset on otettu huomioon kaavaa laadittaessa. Kaavoituksen lähtökohtana ei ole se, että osayleiskaavaan voitaisiin ottaa vain maanomistajien hyväksymiä kaavamerkintöjä.

Kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen kaava-alue on supistettu siten, että kaava-alueeseen ja kaavan M-1 alueeseen (ehdotusvaiheessa M-3) kuuluu pienempi osa muutoksenhakijan kiinteistöstä nro 886-403-1-134 kuin nähtävillä olleessa ehdotuksessa. Kiinteistöltä on myös poistettu EN/res -merkintä. Muutoksenhakija esitti kaavaehdotuksesta jättämässään muistutuksessa kaavarajauksen ja kaavamerkintöjen poistamista kiinteistöltä. Tehdyt muutokset ovat pieniä ja muutoksenhakijan esittämän suuntaisia. Kaavaan sen nähtävillä olon jälkeen tehdyt muutoksenhakijan viittaamat muutokset eivät ole sillä tavoin olennaisia, että kaava olisi tullut asettaa uudelleen nähtäville tai että muutoksenhakijaa olisi tullut kuulla niistä erikseen.

Vaikutus muutoksenhakijan kiinteistöihin

Valituksessa käsitellään laajasti kaavamerkintöjä kiinteistöillä 886-403-2-196, 886-403-2-194, 886-403-2-179 ja 886-403-1-134. Valituksessa on käyty kiinteistökohtaisesti läpi kaavaa ja katsottu, että kaavasta aiheutuu maanomistajalle maankäytön rajoitteita sekä laajaa ja kohtuutonta haittaa sekä että maanomistajien yhdenvertainen kohtelu ei toteudu. Valituksessa vaaditaan poistettavaksi tai muutettavaksi useita kiinteistöihin kohdistuvia kaavamerkintöjä ja -varauksia, erityisesti viheryhteystarpeet 1 ja 2, maakuntakaavasta johdettu ge-alue, EN/res-varaus, ohjeelliset sähkölinjat, 400 kV:n liityntäkaapeli sekä luo-3-aluevaraus.

Vastaus:

Kaava-alue ja sitä koskevat aluevaraukset sekä kaavamääräykset ovat alueidenkäytön ohjaamisen kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Kaavoituksen tavoitteena on mahdollistaa aurinkovoimalaitoksen sijoittaminen alueelle, mutta kaavoituksessa on otettu huomioon myös muun muassa yleisen edun kannalta tärkeät

Uvilan sähköaseman, valtakunnan kantaverkon ja alueellisen sähkönjakeluverkon kehittämismahdollisuuksien turvaaminen sekä erilaiset luonnonarvoihin liittyvät tarpeet ja tavoitteet. Osayleiskaavaa ei voi laatia siten, että se koskisi vain aurinkopaneeleille varattuja EN/au-alueita.

Kiinteistölle 886-403-2-196 on osoitettu viheryhteystarve 2, jota koskee seuraava kaavamääräys:

Metsäisillä alueilla tunnistettu tarve säilyttää ja kehittää liito-oravalle soveltuvia yhteyksiä. Metsänhoitotoimenpiteitä suoritettaessa, yhteydeksi tunnistettavalla tai kehitettävällä alueella säilytettävä liito-oravien kulkuyhteyksiä tukevia jättöpuita siten, että liito-oravien kulku ympäröiville metsäalueille on mahdollinen. Sijainti ohjeellinen.

Viheryhteystarpeesta on keskusteltu YVA-menettelyn ja osayleiskaavaprosessin aikana muun muassa valtion luonnonsuojeluviranomaisen roolissa toimivan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen luonnonsuojelun vastuualueen kanssa ja se on arvioitu tarpeelliseksi liito-oravan kulkuyhteyksien turvaamiseksi ja vahvistamiseksi. Kaavamääräyksen tarve juontaa juurensa YVA-menettelyn selvityksistä, erityisesti Natura-arvioinnista ja siinä esitetyistä lieventävistä toiminnoista. Kaavamääräys toteuttaa Natura-arvioinnin lieventäviä toimia ja yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässään edellyttämiä jatkotoimenpiteitä, jotka tulee huomioida kaavoituksessa.

Kaavamerkintä ei rajoita kohtuuttomasti tavanomaista metsätaloutta eikä se kiellä esimerkiksi päätehakkuisiin perustuvaa metsänhoitoa.

Kiinteistöille 886-403-2-196 ja 886-403-2-194 on osoitettu ge-alue, jota koskee seuraava kaavamääräys:

Alueen suunnittelussa otettava huomioon alueella olevat maanainelait tarkoitamat maisemat ja luonnonarvot sekä mahdollisten maisemavaurioiden korjaustarve. Alue tulee säilyttää rakentamattomana.

Alueella mahdollistettava ekologisten yhteyksien jatkuvuus alueen lävitse sekä liito-oravien kulkuyhteydet ympäröiville metsäalueille. Suoritettaessa metsänhoitotoimenpiteitä, alueella tulee säilyttää liito-oravien kulkuyhteyksiä tukevia jättöpuita.

Rajaus vastaa maakuntakaavan ge 2-alueen rajausta.

Maakuntakaavan aluekuvauksen mukaan alueeseen kuuluu avokallion lisäksi myös kallioalueiden välinen metsämaa. Alueella on merkitystä myös liito-oravan kulkuyhteyden kannalta, eikä sen supistaminen maakuntakaavan mukaisesta ole senkään vuoksi ollut tarkoituksenmukaista. Kaavamerkintä ei rajoita kohtuuttomasti tavanomaista metsätaloutta eikä se kiellä esimerkiksi päätehakkuisiin perustuvaa metsänhoitoa.

Kiinteistöön 886-403-2-196 kohdistuu pieneltä osalta kaavamerkintä EN/res, Energiahuollon reservialueella (EN/res) huomioidaan Ulvilan sähköaseman kehittämistarpeet.

Sähköaseman laajentamis- ja kehittämismahdollisuuksien turvaamiseksi varattu alue. Alue tulee säilyttää rakentamattomana. Alue on maa- ja metsätalouskäytössä siihen saakka, kunnes se otetaan energiahuollon käyttöön. Siihen asti alueella on voimassa metsälaki.

Kaavamerkinnällä on varauduttu Ulvilan sähköaseman laajennustarpeisiin. Jos aluetta tarvitaan sähköaseman käyttöön, se ratkaistaan sopimuksin tai lunastamalla alue tai käyttöoikeus siihen. Pelkkä kaavamerkintä ei rajoita alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen muuten kuin maa- ja metsätaloutta palvelevan rakentamisen osalta.

Kiinteistöjen 886-403-2-196, 886-403-2-194 sekä 886-403-2-179 pohjoisosaan sijoittuu ohjeellinen sähkölinja, jonka lisäksi kaikille muutoksenhakijan mainitsemille kiinteistöille sijoittuu muuta ohjeellisten sähkölinjojen aluetta:

Alueella sallitaan voimajohtojen ylläpitoon ja rakentamiseen liittyvät toimenpiteet sekä voimajohtojen vaatimat kasvillisuuden rajoittamistoimenpiteet. Sähkölinjojen sijoituessa ympäristöarvoja tai viherysteystarpeita omaaville alueille, on toimenpiteitä suoritettaessa otettava näiden alueiden arvot huomioon soveltuvilta osin.

Merkinnällä on varauduttu tuleviin Ulvilan sähköasemalle tulevien uusien voimajohtojen sijoittamistarpeisiin sekä maakuntakaavan mukaiseen kantaverkon vahvistamiseen. Merkinnät ovat ohjeellisia. Mahdollinen voimajohtojen sijoittaminen alueelle ratkaistaan

sopimuksin tai lunastamalla alue. Pelkkä kaavamerkintä ei rajoita alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen muuten kuin maa- ja metsätaloutta palvelevan rakentamisen osalta.

Kiinteistön 886-403-2-196 luoteisosaan on osoitettu merkinnällä uusi ohjeellinen sähkölinja yhteys, jolla aurinkovoimala-alue on tarkoitus liittää Ulvilan kytkinasemaan. Kyseessä on 400 kV maakaapeli, jonka rakentaminen edellyttäisi noin 10 metrin puutonta väylää. Linjaus kulkee muutoksenhakijan kiinteistöllä jonkin verran yli 100 metrin matkan, ja se on ainoastaan ohjeellinen. Maakaapelin sijoittaminen alueelle edellyttää sopimusta taikka päätöstä, joka oikeuttaa kaapelin sijoittamiseen alueelle. Pelkkä kaavamerkintä ei rajoita alueen käyttämistä maa- ja metsätalouteen.

Kiinteistölle 886-403-2-179 sijoittuu luo-3 -aluetta (luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue). Osayleiskaavassa luo-3-merkintä koskee luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta. Kyseessä on kasvillisuus selvityksessä (Ahlman, 2022) tunnistettu kohde 15: Rahkaräme (RaR) ja ombtrofinen lyhytkorsineva (RN). Selvityksessä arvotusluokaksi todetaan luokka 1 ja suojeluperusteeksi suokokonaisuus, joka lukeutuu metsälain 10 § tarkoittamaan elinympäristöön vähäpuustoinen kitu- ja joutomaan suo. Kaavamerkintä ja -määräys ovat perusteltuja.

Turvetuotannon merkitys ja uusien turvetuotantoalueiden käyttöönotto on vähentynyt nopeasti voimassa olevan maakuntakaavan laatimisen jälkeen. Maakunnan liitto, Varsinais-Suomen ELY-keskus, kaava-alueen maanomistajat tai muut osalliset eivät ole esittäneet kaavoituksen yhteydessä laajemmin, että turvetuotannon tulisi olla mahdollista osayleiskaava-alueella. Aurinkovoimahanketta suunnittelevalta yhtiöltä saatujen tietojen mukaan myös muutoksenhakija itse on vuokrannut alueita maakuntakaavan mukaiselta turvetuotantoalueelta aurinkoenergiահanketta varten. Osayleiskaavaa laadittaessa on myös tehty tarkempia luontoselvityksiä kuin maakuntakaavoituksen yhteydessä, ja luo-3 -alueen luonnonarvot todennäköisesti estäisivät tai merkittävästi rajoittaisivat maakuntakaavan mukaisen turvetuotannon (EO5, Maa-ainesten ottoalue, turvetuotanto) muutoksenhakijan mainitsemalla alueella osayleiskaavaratkaisusta riippumatta.

Satakunnan kokonaismaakuntakaavan päivitys on käynnissä ja Satakunnan maakuntakaavan 2050 luonnoksessa Elvansuon alue on osoitettu turvetuotannon selvitysalueeksi (se-eo). Harjunpään aurinkovoimalahankkeen alue on luonnoksessa merkitty vastaavasti

aurinkoenergian tuotannon selvitysalueeksi (se-au). Harjunpään aurinkovoimalahankkeen YVA-menettely ja osayleiskaavoitus toteuttavat selvityksin alueen soveltuvuutta aurinkoenergian tuotantokäyttöön, kuten selvitysaluemerkinän tarkoitus edellyttää.

Muutoksenhakijan mukaan suunniteltu viheryhteystarve on toteuttamiskelvoton alueen huomattavan leveiden 110 kV ja 400 kV voimajohtokäytävien ja voimajohtovarausten takia. Maininta liittynee muutoksenhakijan kiinteistölle 886-403-2-179 osoitettuun MY alueeseen. Kaavoituksen yhteydessä on tunnistettu, että voimajohtokäytävät voivat olla haasteellisia erityisesti liito-oravan kulkuyhteyksien kannalta. Asiaa on käsitelty viranomaisten kanssa käydyissä neuvotteluissa ja otettu huomioon muun muassa viheryhteystarve 1:n kaavamääräyksissä, joilla vahvistetaan liito-oravalle soveltuvia kulkuyhteyksiä nykyisten ja uusien voimajohtokäytävien kohdalla. Viheryhteyksien ja MY alueiden tarkoitus on huomattavasti laajempi kuin pelkän liito-oravien kulkuyhteyksien turvaaminen. Kaavaan osoitetut viheryhteydet ovat perusteltuja.

Osa kiinteistöstä 886-403-1-134 on osoitettu merkinnällä M-1, Maa- ja metsätalousvaltainen alue. M-1 -aluetta koskee kaavamääräys:

Merkinnällä on osoitettu maa- ja metsätalouden harjoittamiseen tarkoitetut alueet, jotka tulisi säilyttää rakentamattomina. Alueella varaudutaan uusien voimajohtojen sijoittamiselle ja sähköasemaan liittämisen järjestelyille.

Kyseinen M-1-alue sijoittuu välittömästi Ulvilan sähköaseman ja Alamäentien etelä- ja lounaispuolelle eli alueelle, jonka suunnasta sähköasemalle tulee nykyisin yhteensä seitsemän voimajohtolinjaa ja niihin liittyvät kahdeksan liityntäjohtoa (2 kpl 400 kV ja 6 kpl 110 kV). Osayleiskaavan kaavarajausta on laajennettu kattamaan myös Ulvilan sähköasema ja sen ympäristö, jotta sähköaseman toiminnan turvaamisen ja kehittämismahdollisuuksien mahdollistamisen, uusien voimajohtojen sijoittamisen ja sähköasemaan liittämisen järjestelyiden tarpeet sekä ekologisiin yhteyksiin liittyvät yhteensovittamistarpeet saadaan huomioitua.

Ulvilan sähköaseman laajennustarpeita on selvitetty muun muassa Fingridin antamissa lausunnoissa. Uusien voimajohtojen tarvetta on kartoitettu Fingridin lisäksi myös muilta sähköverkko toimijoilta saatujen lausuntojen kautta. Lisäksi Ulvilan sähköasemaan kohdistuvien uusien voimajohtotarpeiden tilannekuvaa ovat täydentäneet käynnissä olevien merituulivoimaloiden YVA-menettelyiden ja käynnissä olevien muiden

Uvilan kaupungin osayleiskaavaprosessien yhteydessä ilmi tulleet tiedot uusista voimajohtotarpeista. M-1 alueelle sijoittuvia uusia voimajohtotarpeita on ilmaistu Ulvilan kaupungille toistaiseksi yhteensä seitsemän kappaletta (3 kpl 400 kV ja 4 kpl 110 kV), mutta niiden tarkemmasta linjauksesta ei ole vielä tietoa. Lisäksi sähköaseman lähialueeseen on kohdistunut runsaasti kiinnostusta suurten akkuenergiavarastojen sijoittamispaikaksi.

Uusien voimajohtoliityntöjen sijoittamismahdollisuuksien turvaaminen Alamäentien eteläpuolisen alueen suunnasta on kriittisen tärkeää kantaverkon kehittämisen sekä Ulvilan ja Porin kaupunkien sähkönjakeluverkon kehittämisen näkökulmasta. Lisäksi liityntämahdollisuuksilla on erittäin suuri merkitys Porin kaupunkiseudulle sijoittuvien uusien suuren sähkönkulutuksen teollisuushankkeiden kannalta ja sitä kautta suuri merkitys myös kaupunkien elinvoiman kannalta. Yhteiskunnan sähköistyminen ja energiamurros ovat käynnissä. Ulvilan sähköasema on laajemmankin Porin kaupunkiseudun kriittinen sähkönverkon solmukohta. Sähköaseman ja sen lähialueen sisällyttäminen kaava-alueeseen ja maankäytön ohjaaminen rajoituksiakin sisältävin kaavamääräyksiin kyseisillä alueilla on perusteltua.

M-1 -alue on maa- ja metsätalouskäytössä olevaa aluetta ja suhteellisen pieni, eikä kaavamääräys ole maanomistajalle kohtuuton.

Kokonaisuudessaan osayleiskaava ei rajoita olennaisesti muutoksenhakijan omistamien kiinteistöjen käyttöä niiden nykyiseen käyttöön. Siltä osin kuin rajoituksia aiheutuu, ne ovat maankäytöllisesti perusteltuja eivätkä ne ole maanomistajan kannalta kohtuuttomia. Haitan kohtuuttomuutta arvioitaessa tulee myös ottaa huomioon, että muutoksenhakija hyötyy kaavan mukaisista EN/au-alueista siten, että hän saa alueista vuokratuloa, joka lienee merkittävästi korkeampi kuin tavanomaisesta maa- ja metsätalousmaasta saatava tuotto.

5. Valitus dnro 2310/2025

Valituksen vaatimukset ja yleistä valituksesta

Kuolinpesä vaatii päätöksen kumoamista lainvastaisena. Kuolinpesä pitää osayleiskaavaa mm. perustuslain yhdenvertaisuusperiaatteen ja alueidenkäyttölain 32 §:n ja 39 §:n vastaisena.

Vastaus:

Kaupunginhallitus vastustaa vaatimusta, ja valitus on hylättävä.

Kaupungille toimitettuun materiaaliin ei sisälly valtakirjaa, joka osoittaa, että valituksen jättäjällä on oikeus edustaa kiinteistön omistavaa kuolinpesää. Pyydämme, että hallinto-oikeus tarkistaa valtuutuksen olemassaolon ja muutoksenhakijan valitusoikeuden.

Vaikutus muutoksenhakijan kiinteistöön

Valituksessa käsitellään kaavaratkaisun vaikutusta kuolinpesän omistamaan kiinteistöön Iso-Anttila 886-403-3-83 (valituksen perustelujen kappaleet 1-3). Valituksessa katsotaan, että alueen ottaminen mukaan osayleiskaavaan ei ole ollut välttämätöntä. Valituksessa käsitellään kaavassa osoitettuja viheryhteyksiä sekä ohjeellista ulkoilureittiä sekä katsotaan, että maanomistaja kärsii kaavasta mm. virkistys- ja luontoarvojen menetyksen sekä erilaisten riskien (mm. tuuli-, kemikaali-, tulipalo- ja tulvariskit) muodossa. Ulkoilureitin sijoittuminen ge-alueelle vaikuttaa kuolinpesästä sinänsä perustellulta, mutta sen sijoittuminen EN/au -alueelle ei. Kuolinpesän käsityksen mukaan sen alueella ei ole havaittu liito-oravia eikä yhteystarpeen sijoittumista kuolinpesän alueelle ole perusteltu. Kuolinpesä katsoo, että kaavaratkaisu rajoittaa kohtuuttomasti tilan metsätalouskäyttöä sekä aiheuttaa rajoituksia tilan mahdollisille myöhemmille käyttötarpeille. Edelleen valituksessa viitataan nykyisiin ja tuleviin voimajohtoihin sekä Gasgridin kansallisen vedyn siirtoverkon putkilinjaan.

Vastaus:

Kaava-alueeksi on määritelty alueidenkäytön kannalta tarkoituksenmukainen kokonaisuus. Kaavalla pyritään osoittamaan aurinkovoimahankkeen vaatimien alueiden lisäksi muun muassa valtakunnallisen energiainfrastruktuurin kannalta olennaisia alueita ja viheryhteyksiä. Ekologisten yhteyksien jatkuvuuden varmistaminen edellyttää, että myös yhteyksien kannalta tarpeellinen määrä EN/au-alueiden väliin jääviä metsäalueita sisällytetään kaava-alueeseen ja näille metsäalueille osoitetaan yhteyksien turvaamiseksi tarpeellisia kaavamääräyksiä. Kaavaratkaisussa on ollut tärkeää osoittaa liito-oravalle soveltuvien kulkuyhteyksien jatkuvuus Kaasmarmunmäen Natura-alueen ja Annankorven liito-oravaesiintymän välillä vaihtoehtoisia reittejä pitkin. Valituksessa viitatus kiinteistön rajaaminen pois kaava-alueelta ei ole ollut perusteltua.

Valituksessa käsitelty kiinteistö on osayleiskaavassa osoitettu maa- ja metsätalousvaltaisena alueena (M). M-alueita koskevat kaavamääräykset ohjaavat uutta asuinrakentamista, eivätkä ne varsinaisesti rajoita maa- ja metsätaloustaloutta. M-alueen kaavamääräys on pyritty laatimaan sellaiseksi, että siitä olisi metsäkiinteistöjen omistajille mahdollisimman vähän haittaa.

Kiinteistölle on osoitettu viheryhteystarvemuolia (1 ja 2). Viheryhteystarve 1 sijoittuu voimajohtojen alueelle. Viheryhteystarve 2 ei rajoita kohtuuttomasti alueen tavanomaista metsätaloustaloutta, vaan ohjaa metsänhoitotoimenpiteitä siten, että liito-oravien kulkuyhteyksiä tukevia jättöpuita säilytetään. Merkintä on yhteystarvemuolelle ominaiseen tapaan kohdentava, sijainniltaan ohjeellinen ja metsänkätön suunnittelua ohjaava, mutta ei kohtuuttomasti rajoittava. Viheryhteystarpeet on tunnistettu muun muassa ELY-keskuksen kanssa käytyjen neuvottelujen perusteella, ja yhteyksiä on linjattu näiden keskustelujen pohjalta liito-oravayhteyksien tukemiseksi ja turvaamiseksi.

Muutoksenhakijoiden kiinteistö ei sijoitu aurinkovoimahankkeen kannalta keskeisimmäksi arvioidulle liito-oravan kulkuyhteydelle (YVA-selostuksen s. 177). Kiinteistölle sijoittuvat viheryhteystarpeet ovat kuitenkin tulleet esille kaavoitusprosessin aikana, kun muun muassa alueelle kohdistuvat lisääntyvät voimajohtotarpeet ovat täsmentyneet ja Natura-arvioinnin päivityksen yhteydessä ja kaavasunnittelun edetessä on käynyt ilmi tarve lisätä kohdennettuja toimenpiteitä liito-oravan kulkuyhteyksien vahvistamiseksi erityisesti Ulvilan sähköaseman pohjoispuolella Nokkoslevonkallion eteläreunassa ja voimajohtokäytävien kohdalla. Asiaa on käsitelty myös edellä tässä lausunnossa valituksen dnro 2230/2025 kohdalla. Yhteydet tukevat muutoinkin laajempien metsäalueiden välisiä yhteyksiä ja ovat perusteltuja.

Ge-alue on maakuntakaavan mukainen eikä myöskään siihen liittyvä kaavamerkintä rajoita kohtuuttomasti alueen käyttämistä metsätalouteen. Asiaa on käsitelty myös edellä tässä lausunnossa valituksen dnro 2162/2025 kohdalla.

Ulkoilureitin sijoittumista EN/au alueelle ei pidetä valituksessa perusteltuna. Mainintaa ei perustella laajemmin. Valittajien kiinteistöllä ge-alueelle osoitettu ohjeellinen ulkoilu- tai virkistysreitti jatkuu kiinteistöltä idän suuntaan MY-1 alueen viereisellä alueella, joka on osoitettu sekä merkinnöillä EN/au että s-2 (suojeltava alueen osa).

Alueelle s-2 alueelle on osoitettu huoltotie, mikä on luonteva linjaus ulkoilureille. Merkintä on ohjeellinen ja ulkoilureitti on mahdollista sijoittaa myös s-2 alueen puustoiselle osuudelle tai viereiselle MY-1 -alueelle, jos se todetaan tarkoituksenmukaisemmaksi.

Kiinteistön halki kulkee olemassa oleva sähkölinja sekä kaksi ohjeellista uutta sähkölinjaa. Ne eivät liity aurinkoenergiահankkeeseen, vaan niillä on varauduttu maakuntakaavan mukaisesti sähkönsiirtoverkon vahvistamistarpeeseen sekä muuhun voimajohtojen rakentamiseen. Mahdollinen linjojen rakentaminen ratkaistaan erikseen lunastuslupamenettelyssä. Kyseiseen voimajohtokäytävän viereen kaavassa merkittyjen uusien ohjeellisten sähkölinjojen kaavamerkinnän taustalla ovat kolmen suuren merituulivoimalahankkeen liityntäjohtojen YVA-menettelyt. Kyseisten uusiutuvan energian suurhankkeiden liityntätarpeet on huomioitu kaavassa kyseisillä merkinnöillä ja ohjeellisella sähkölinjojen alueen merkinnällä.

Valituksessa on mainittu Gasgridin kansallinen vedyn siirtoverkon putkilinja. Gasgrid on aloittanut reittisuunnittelun ja julkaissut siitä karttoja, joiden mukaan reitti kulkisi muutoksenhakijan kiinteistöllä, mutta lähes kilometrin päässä nyt kyseessä olevasta kaava-alueesta. Reittisuunnittelulla ei ole merkitystä tässä kaava-asiassa.

Kaavaratkaisu on alueidenkäytöllisesti perusteltu eikä se rajoita kohtuuttomasti kuolinpesän omistaman kiinteistön käyttöä.

Kaavan käyttäminen rakennusluvan myöntämisen perusteena
Valituksen mukaan lainsäädäntö ei mahdollista rakennusluvan myöntämistä hankkeelle suoraan osayleiskaavan perusteella eikä yleiskaava ohjaa rakentamista riittävästi, jotta rakennuslupa voitaisiin suoraan myöntää.

Vastaus:

Asiaa on käsitelty aiemmin tässä lausunnossa valituksen dnro 2162/2025 kohdalla.

Kaavan toteuttamisen ympäristövaikutukset

Valituksessa viitataan kaavan toteuttamisen vaikutuksiin ja erityisesti yhteisvaikutuksiin Kaasmarkun aurinkovoimalan kanssa (valituksen toisen sivun 2. kappale). Tällä kohtaa valitusta viitataan viherkäytävällä sijaitsevan metsäalueen poistuminen metsätalouskäytöstä sekä haitallisiin vaikutuksiin hankealueen ja sitä ympäröivän alueen

kasvistoon, eläimistöön, vesitalouteen, virkistyskäyttöön ja mm. Harjunpäänjokeen. Edelleen viitataan ekologisiin yhteyksiin (toisen sivun 3. kappale)

Vastaus:

Kaavan toteuttamisen yhteisvaikutukset Kaasmarkun aurinkovoimalan kanssa on otettu huolellisesti huomioon, mitä on käsitelty sekä YVA-selostuksessa että kaavaselostuksessa. Valituksesta ei ilmene, miltä osin arviointi olisi virheellinen tai puutteellinen.

Hankkeen sijoittumista metsäalueelle sekä kaavan toteuttamisen vaikutuksia maakunnalliseen viherkäytävään sekä Harjunpäänjokeen on käsitelty aiemmin tässä lausunnossa valituksen dnro 2162/2025 kohdalla.

Haitalliset vaikutukset, YVA-menettelyn perusteltu päätelmä, selvitysten riittävyys ja suojavyöhykkeet

Valituksessa viitataan alueen erilaisiin arvoihin ja merkittäviin haitallisiin vaikutuksiin sekä katsotaan, että perustellussa päätelmässä esitettyjä seikkoja ei ole otettu riittävästi huomioon (sivun 2 neljäs kokonainen kappale). Kuolinpesän mukaan selvitykset ja vaikutusten arviointi ovat riittämättömiä eikä niitä ole otettu riittävästi huomioon. Vaikutuksia ja riskejä naapurialueiden metsätalouskäyttöön ei ole arvioitu (viides kokonainen kappale). Valituksen mukaan osayleiskaavassa aurinkovoimalalle ei ole esitetty riittäviä suojavyöhykkeitä (kuudes kokonainen kappale).

Vastaus:

Valituksen väitteet ovat yksilöimättömiä. Osayleiskaavaa varten on tehty laajat lain edellyttämät tai sitä laajemmat selvitykset, jotka on otettu huomioon kaavaratkaisussa. Kaavoituksen kanssa rinnakkain on toteutettu YVA-menettely, jonka yhteydessä tehdyt selvitykset ja niihin perustuva YVA-selostus ovat toimineet myös osayleiskaavan selvityksinä. YVA-menettelyn yhteydessä tehtyjä ympäristövaikutusten arviointeja on hyödynnetty osayleiskaavan vaikutusten arvioinnissa. YVA-menettelyyn kiinteästi liittyvä Natura-arviointi lieventävine toimineen ja yhteysviranomaisen YVA-selostuksesta antama perusteltu päätelmä ovat olleet keskeisiä kaavaratkaisua määrittäviä asiakirjoja.

Yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää käsitellään kaavaselostuksen kohdassa 15, jossa on koottu yhteysviranomaisen

perustellussa päätelmässä nostamia huomioita sekä hankkeen jatkosuunnitteluun liittyviä jatkotoimenpiteitä. Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä on otettu kaavaa laadittaessa huomioon, vaikka osayleiskaavan hyväksyminen ei olekaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 luvussa tarkoitettu lupamenettely tai lupapäätös.

Kaava-asiakirjoissa on arvioitu muun muassa tulipaloriskiä sekä työkonien käyttämien polttoaineiden ja öljyjen aiheuttamaa riskiä. YVA-selostuksessa on myös arvioitu, että muutokset veden kulkeutumisessa sekä mahdollisesti lisääntyvä auringon säteily ja tuuli voivat myös aiheuttaa vähäisiä, epäsuoria reunavaikutuksia hankealueen välittömässä läheisyydessä. Vaikutusten voidaan arvioida olevan pieniä, ja kokonaisuudessaan kaavalla ei voi arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia kuolinpesän kiinteistön tai muutoinkaan EN/au-alueiden naapurikiinteistöjen metsätalouskäyttöön.

Kaavaprosessin yhteydessä on tehty maisemavaikutusten arviointi ja analyysi, joiden pohjalta kaavaan on osoitettu näköestevyöhykkeitä, istutettava puurivi sekä jatkuvan kasvatuksen metsiä aurinkovoimalan rakenteiden maisemavaikutusten lieventämiseksi. Kuolinpesän omistama kiinteistö on metsätalouskäytössä, eikä aurinkovoimalaitoksesta aiheudu sellaista haittaa metsätaloudelle, että varsinainen suojavyöhyke olisi tässä kohtaa tarpeellinen. Paneelialueita ympäröivät huoltotiet ja aidat, jotka sijoittuvat EN/au alueille.

Muut valitusperusteet

Valituksen mukaan osayleiskaava ei ole Satakunnan maakuntakaavan eikä sen tavoitteiden mukainen (sivun 2 viimeinen kappale).

Valituksessa pidetään kaavamääräyksiä useilta osin epäselvinä, epämääräisinä ja ristiriitaisina sekä riittämättöminä maankäytön ohjaamistarpeen ja mm. ennallistamistarpeen toteutumisen osalta (sivun 3 ensimmäinen kokonainen kappale). Valituksen mukaan osayleiskaava johtaa toteutuessaan myös merkittävään hiilinielujen häviämiseen (sivun 3 toinen kokonainen kappale).

Vastaus:

Maakuntakaavaan ohjausvaikutusta on käsitelty aiemmin tässä lausunnossa valitusten dnro 2162/2025 ja 2230/2025 kohdalla.

Valituksessa ei yksilöidä, miltä osin kaavamääräykset ovat epäselviä, epämääräisiä, ristiriitaisia tai riittämättömiä. Kaavamääräykset on laadittu osayleiskaavan tarkoitusta edellyttämällä tarkkuudella.

Hiilinielujen häviämistä ja aurinkovoiman osoittamista metsämaalle on käsitelty aiemmin tässä lausunnossa valituksen dnro 2162/2025 kohdalla.

Ulvilan kaupungilta asiasta lisätietoja antaa:

Juha Virola
kaupunkisuunnittelun johtaja
juha.virola@ulvila.fi
puh. 0400 134 718